

God vattenhushållning säkerställer skörden och minskar utlakningen till vattendrag

För att uppnå en god vattenhushållning krävs ibland litet större åtgärder på åkern. Alvluckring öppnar kanaler under såskiktet, med planeringssladdning åtgärdar du besvärliga svackor, och stopp i täckdikena avlägsnas genom spolning.

På produktiva åkrar är markstrukturen och vattenhushållningen i skick och näringsutlakningen till vattendrag liten. Vid de utbildningstillfällen som NTM-centralen i Egentliga Finland och ProAgria Länsi-Suomi anordnade i Vahto och Pemar presenterades metoder och anläggningar med vilka åkerns vattenhushållning och bördighet kan förbättras.

Alvluckring öppnar nya kanaler för rötterna och vattnet

På kursen i Vahto demonstrerades hur den avluckrare som MTK-Vahto gemensamt anskaffat fungerar. Med en avluckrare kan man bryta tillpackade skikt som bildats under bearbetningsskiktet. Det är viktigt att avluckringen utförs under torra perioder, annars packas jorden i stället, och den eftersträvade nyttan uteblir.

Jarkko Storberg, vallodlingsexpert vid ProAgria Länsi-Suomi, rekommenderar att man genast efter avluckringen sår en gröda med djupa rötter på åkern, till exempel höstraps eller råg.

- Då får du bästa möjliga effekt av avluckringen, säger Storberg.

Alvluckring hjälper också på vall där det finns markpackning. Alvluckringen bryter igenom det täta markskiktet och öppnar nya kanaler för rötterna. När rotsystemet kan tränga ner i djupare markskikt förbättras kolinlagringen och vattenhushållningen.

- Växterna kan bättre utnyttja fukten i de djupa lagren under torrperioder, och under våta perioder kan vattnet bättre rinna ut i täckdikena, förtydligar Storberg.

I spannmål utförs avluckring vanligen efter skörden när jorden är torr. I vall kan avluckring göras när som helst under året bara jorden är torr. För avluckring i vall lämpar sig bäst en typ av avluckrare som bara litet söndrar åkerns yta.

Alvluckraren som köpts av MTK-Vahto och dess användning väckte intresse bland jordbrukarna.

Det finns olika typer av avluckrare. Den avluckrare man har i Vahto bearbetar ytan bara litet och kan därför användas för avluckring i vall under växtperioden.

ProAgria
Länsi-Suomi

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Gamla täckdiken behöver underhåll

Täckdiken fungerar inte för evigt. Det kan samlas jord i rören som i värsta fall stoppar upp vattnet. I sydvästra Finland täckdikades åtskilliga åkrar på 60- och 70-talen. Nu är täckdikena i den åldern att de ofta behöver underhållas.

Det behövs mycket vatten för att spola täckdiken.

Det är sällan man ser särskilda maskiner för spolning av täckdiken på åkrarna, men det såg man vid den kurs som NTM-centralen i Egentliga Finland och ProAgria Länsi-Suomi ordnade. För att spola täckdiken behövs en spolningsmaskin och mycket vatten.

En stor rulle med böjligt rör sköts sakta in i täckdiken genom dess utlopp. Bredvid maskinen stod en stor tankkärra från vilken vatten pumpades in i röret. Med god tur hittar man stockningen och kan skölja bort den med vatten. Ibland behövs vidlyftigare åtgärder för att förbättra åkerns vattenhushållning.

ProAgrias ekospecialist Haikki Ajosenpää säger, att man på 60-talet ofta täckdikade åkrarna för glest, och att det nu skulle vara bra att komplettera dikningen. Om åkerns struktur inte är i ordning är det sannolikt att ytvattnet inte kan rinna ner i täckdikena tillräckligt bra. I stället rinner regnvattnet ner i dikena längs ytan och utlakar samtidigt värdefull näring till vattendragen.

Planeringssladdning jämnar ut svackor på åkern

Svackor på åkerskiftena ger vanligen svag skörd, eftersom det ofta bildas pölar i svackorna efter regn. På våren när sådden inleds är det vanligen vått i svackorna, och när man kör över dem packas marken ytterligare.

- Dåliga ställen blir hela tiden allt sämre, om man inte utför vissa korrigerande åtgärder, påminner Heikki Ajosenpää från ProAgria Länsi-Suomi.

För utjämningsladdning behövs mycket data om åkerns yta, bra planer och en kraftfull traktor som drar sladden.

Det krävs arbete och rätt teknik för att avlägsna en svacka, men det lönar sig ofta att utföra planeringssladdning. I Pemarkaskådliggjordes hur det går till.

ProAgria
Länsi-Suomi

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Planeringssladdningen börjar med mätningar för att få noggranna uppgifter om åkerns höjd på hela skiftet. Vid kartläggningen kör man över åkern med tio meters mellanrum varvid maskinen mäter upp höjdpunkterna med hjälp av GPS-teknik.

- Maskinen räknar ut hur vattnet samlas på ett visst ställe och var det kan rinna bort. Det är en åtgärd man har nytta av och som öppnar nya möjligheter att få kontroll över ytvattnet genom att ytforma åkern, bekräftar Ajosenpää.

När kartan har ritats upp överförs den till maskinen varefter man börjar köra över åkern med en tillkopplad planeringssladd. Antti Uotila från Pemas-företaget FarmWorks berättar, hur anläggningen handleder traktorföraren i hytten.

- Röda fläckar på kartan visar att här ska jord tas bort och blå fläckar visar var jord behöver läggas till. Enligt det kör man. Om du försöker skala av tio centimeter på en gång klarar inte ens en stor traktor av det.

Planeringssladdning av svackor på åkern är en god investering för framtiden.

Text och bilder: Lassi Lähtenmäki

23.10.2024

ProAgria
Länsi-Suomi

 Närings-, trafik- och
miljöcentralen